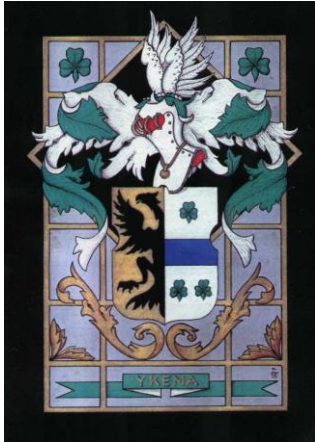

YkemaNieuws

Familiewapen Ykema/Ijkema

Nieuwsbrief Van de Commissie stamboomonderzoek Familie Ykema/Ijkema (Wymbritseradeel)

Nieuwsbrief nr, 5

datum: WINTER 2003

1. Van de voorzitter.

Beste familieleden,

Allereerst, zij het aan de late kant, nog een voorspoedig 2003 toegewenst.

Het is al weer meer dan een half jaar geleden dat de vorige nieuwsbrief de deur uit ging, dus de hoogste tijd dat jullie weer wat van ons horen. Een punt van onze zorg is de voortgang die we maken met het boek dat op stapel staat en in feite langzamer gaat dan ons voor ogen stond, toen we de ons bekende 'Wymbrits Ykema's' polsten over belangstelling voor het familieboek. Ziekte binnen de Commissie was een van de redenen van de vertraging maar niet de enige. Ook blijkt het soms moeilijk, al ben je gepensioneerd, tijd vrij te maken voor het schrijven van teksten (want in die fase zitten we al wel gelukkig) en blijkt het schrijven zelf tijdrovend werk te zijn. Daarentegen moeten we niet vergeten dat de stamboom zo goed als compleet is, al blijkt soms zomaar een nieuwe bron aangeboord te worden. Zo kwam pas via Internet nog een Amerikaans takje boven water drijven. Langzaam maar zeker krijgt het boek toch gestalte. Binnenkort gaan we als Commissie weer rond de tafel zitten om de knelpunten te bespreken en zullen we proberen daarvoor oplossingen te vinden. Ook gaan we bekijken in hoeverre de toch wel wat vergrijzende Commissie versterking kan gebruiken en op wat voor wijze. De uitkomsten van de besprekingen laten we jullie weten.

Vriendelijk groetend,

Rely Ykema, voorzitter.

Ps. Willen diegenen die het abonnement van YkemNieuws jaargang 2002/2003 of eerdere jaargangen, nog niet hebben voldaan, de verschuldigde euro 2.50 per jaarabonnement zsm. storten op giro **963274309** tnv. Ykema M.E. Ede onder vermelding van: YkemaNieuws?. Vriendelijk dank daarvoor.

Bij veel Ykemanazaten is misschien niet bekend waar hun voorouders precies woonden, en wat ze deden. Om daar verandering in te brengen heeft de redactie deze YkemaNieuws geheel gewijd aan de woonomgeving van de vele generaties agrarische Ykema's.

2. WAAR WOONDEN ONZE AGRARISCHE VOOROUDERS?

De nakomelingen van de gemeenschappelijke voorvader Johannes Ykes Ykema (1636-ca.1703) hebben zich over het hele land verspreid of zijn de wijde wereld ingetrokken. Dat is niet altijd zo geweest. Eeuwenlang speelde generatie na generatie het boerenleven van de Wymbrits. Ykema's zich hoofdzakelijk af op het zelfde plekje grond in de Zuidwesthoek van Friesland. Ruwweg binnen de

driehoek Bolsward/Sneek/Workum, liggend in destijds de grietenijen, nu globaal de gemeenten, Wymbritseradeel en Wonseradeel (zie kaartje). Een enkele keer verhuisden ze door koop, huur of huwelijk naar een andere boerderij, maar die verhuizing besloeg hemelsbreed meestal niet meer dan enkele kilometers.

In het geval dat het boeren door tegenslag, zoals economische malaise of ziekte onder het vee, verder onmogelijk werd, of als het een boerenzoon aan middelen ontbrak, dan veranderde de betrokkene van beroep en probeerde als boerenarbeider, middenstander, handwerksman of visser in zijn vertrouwde omgeving het hoofd boven water te houden. De eerste die voorzover bekend dit patroon doorbrak was Marten Ykes Ykema (1810-1868) (The). Hij leerde het apothekersvak in Sneek en verhuisde na 1845, als provisor van een apotheek, met zijn gezin naar Den Haag.

Sandfirden, Oudega (W), Abbega, Westhem, Wolsum (met de buurtschappen Remswerd en Vijfhuis), Idzega, Nijland en Scharnegoutum in Wymbritseradeel, Hieslum, Greonterp Tjerkwerd en Ferwoude (buurtschap Wonneburen) in Wonseradeel, Bozum en Weidum in Baarderadeel en tenslotte Ureterp bij Drachten in Opsterland, zijn plaatsen waarvan we weten dat in het verleden de Ykema's en/of hun directe voorouders gedurende korte of langere tijd boerderijen en/of landerijen bezaten of huurden. Vooral Sandfirden en Westhem springen er wat dat betreft uit en zullen we daarom wat nader belichten. Vooral de Ykema's in Westhem speelden generaties lang een belangrijke rol op bestuurlijk en economisch gebied en in het kerkelijk leven.

Sandfirden (Sânfurd)(I).

Onze oudst bekende voorvader in directe mannelijke lijn is Buwa Wabbaz. Hij was rond 1500 boer in Sandfirden, is daar vermoedelijk ca.1450 geboren en overleden voor 1511. De zathe en landen die hij bezat, zouden in 1640 Oudega stemnummer 6 hebben gehad en de boerderij moet hebben gestaan op de plaats van de huidige stelboerderij op De Band nr.10, omsloten door de landerijen tussen Sandfirden en Oudega (zie kaartje, 1). In deze omgeving, De Band genaamd, zijn daarna vier generaties lang, in directe mannelijke lijn afstammende nazaten van Buwa als veeboer actief geweest. Behalve dat ze boerden, weten we van zijn nazaat en onze verre voorvader Sybren Eeckesz (Ykes) (ca.1570-1637/1640) dat hij kerkvoogd was te Sandfirden en in 1616 tevens dorpsrechter aldaar. Sybrens vader Eecke Wabbaz (1520/1530- 1598) was in 1579 volmacht van Oudega, Sandfirden en Heeg.

Het heeft waarschijnlijk geduurd tot ca. 1656 voordat Johannes Yckes (1636 - voor 1703) zich later noemende Yckema het vertrouwde Sandfirden verliet. Omstreeks die tijd trouwde hij met Sjoertie Baukis en vestigde zich, nadat zijn voorvaderen in de directe mannelijke lijn een kleine 200 jaar en vijf generaties in Sanfirden hadden geboerd, vermoedelijk per die datum, op 20-jarige leeftijd, als boer te Abbega (zie kaartje, 2). (Waar de boerderij stond is niet bekend).

Westhem. De vier 'Ykema'-boerderijen.

Zathe en landen met stemnummer Westhem nr. 6.

De boerderij ligt ca. 300 meter noordwestelijk van de kerk van Westhem in het land en noordelijk van de boerderij en landerijen van het hieronder te beschrijven **stemnummer 5**. Voor **stem 6** (kaartje, 3) werd in 1870 vanaf de Hemdijk via de landerijen van de toen nieuw gebouwde en vermoedelijk verplaatste boerderij **stem 5** (kaartje, 5) het recht van overpad ('rjocht fan reed' op zijn Fries) vastgelegd.

Kort na het overlijden van Sjoertie Baukis in februari 1668, hertrouwde Johannes nog datzelfde jaar met Reynsk Wybes, sinds kort (ook ca 1668), weduwe van Ybe Teackles, boer te Westhem. De zathe plus inventaris en veestapel in Abbega werd verkocht aan Hidde Baukis voor respectievelijk de somma van ca. 4300 en 1500 goudguldens. Johannes verhuisde met zijn vijf kinderen naar Westhem. Ook Reynsk Wybes de weduwe van Ybe Teackles had vijf kinderen, zodat in een keer een verdubbeling van dit kindertal plaatsvond. Vermoedelijk is het paar gaan wonen op de huurboerderij **stem 6** waar eerder wijlen Ybe Teackles had geboerd en waarvan Johannes naast landerijen elders in Westhem en in Wolsum, ook in 1698 nog steeds gebruiker was. In 1692 was hij bijzitter/mederechter van de grietenij Wymbritseradeel.

Dat het huwelijk zo snel na het overlijden van de echtelieden plaatsvond, is gezien het grote aantal plotselinge wees geworden kinderen wel verklaarbaar. Bovendien was er vermoedelijk een dringende economische reden. Hoe kon een boerin, alleen en met de zorg voor vijf kinderen en de zorg voor kaas- en boterproductie, ook nog een boerderij bestieren? Hoe kon een boer, alleen en met de zorg voor vijf kinderen, behalve het werk op de boerderij, zonder een terzake kundige boerin, ook nog boter en kaas van hoge kwaliteit produceren en aan de man brengen?.

Ook het huwelijk met Reynsk Wybes duurde niet lang. Zij overleed voor 1 oktober 1672. Dit huwelijk bleef voor zover bekend, kinderloos. In 1675 trouwt Johannes voor de derde keer, nu met Yeskje Harmens die in 1688 overlijdt. Uit dit huwelijk werden geboren de zoons Yke (1680) en Lieuwe (ca. 1685-1712). Ook uit het eerste huwelijk was een zoon Yke geboren die overleden moet zijn voordat de Yke uit het derde huwelijk, in 1680 geboren werd. Uit deze laatste Yke Johannes (1680-1751) heeft de Ykema stamboom zich tot aan de dag van vandaag ontwikkeld.

Na de dood van Johannes Ykes Ykema (voor 1703) komt zijn zoon, Yke Johannes Ykema (1680-1751) op de boerderij tot na 1748. Ook Johannes was bijzitter/mederechter van Wymbritseradeel en bovendien 'Volmacht ten Landsdage' (afgevaardigde bij de Provinciale Staten van Friesland). Na diens dood in 1751 is zijn zoon Johannes Ykes (1717- 1798) de stamvader van de **Johannestak** en derde bijzitter/mederechter op rij, zijn opvolger. In 1762 is zijn jongere broer Harmen Ykes (1722-1782), stamvader van de **Harmentak** en komende van de boerderij van zijn vader Yke Johannes te Ferwoude, gebruiker van de boerderij. Tevens huurt hij een boerderij te Remswerd onder Wolsum (kaartje, 10). Johannes gaat vermoedelijk naar de door hem gekochte zathe aan de Hemdijk, in 1830 genummerd **Westhem 12** (kaartje, 4) schuin tegenover **stem 5**. Na de dood van Harmen in 1782 is Yke Theodorus Ykema (1757-1822) gebruiker van **stem 6**. Hij is de zoon van Theodorus Ykes Ykema (1730-1822), de stamvader van de **Theodorustak** en jongste broer van Johannes en Harmen. Met het overlijden van Harmen verdwijnt na **twintig** jaar boeren de Harmentak uit Westhem. Zijn nazaten boeren elders, maar wel in de omgeving.

Als in 1805 de nieuwgebouwde boerderij **Senserhuis** (kaartje, 7) aan de Hemdijk bij Blauwhuis, maar horende onder Tjerkwerd klaar is, vertrekt het gezin van Yke Theodorus naar deze boerderij die voor 5/6 zijn eigendom is. Zo zijn in de ca. **140** jaar tussen 1668 en 1806, behalve de gemeenschappelijke stamvaders Johannes Ykes en zijn zoon Yke Johannes, Ykema's uit alle drie familietakken onafgebroken huurder geweest van de boerderij met **stem 6**.

De oudste dochter van Yke Theodorus, Mary Ykes Ykema (1781-1845) en haar man Jacob Hotzes Rusticus zijn in 1818 gebruiker, vermoedelijk al vanaf 1805, toen Yke Theodorus en gezin naar Senserhuis verhuisden. In 1828 is hun zoon Hotze Jacobs Rusticus gebruiker, vermoedelijk tot 1852, als de boerderij gekocht wordt door Yke Theodorus Ykema (1806-1859). Zijn zoon Theodorus Ykes (1835-1906) is dan gebruiker. Na de dood van Yke in 1859 is zijn zoon Theodorus als een van de zes kinderen mede- erfgenaam en voor 1/6 eigenaar. Zijn zoon Yke Theodorus Ykema (1867-1938) is de laatste Ykema- eigenaar van de boerderij. Yke sterft kinderloos. Zijn dochter Yfke (1901-1919) en zoon Theodorus (1903-1927) waren beide in Westhem aan TBC. gestorven.

Door vererving via de schoonfamilie Cnossen, is de familie Binnema eigenaar van de landerijen geworden. De boerenplaats zelf behoort thans toe aan de familie Oppedijk. In 1982 is de boerderij door brand verwoest en daarna herbouwd.

Alzo is de zathe met landen, in 1640 in het stemkohier van Wymbritseradeel aangeduid met Westhem stemnummer 6, door Ykema's en aangetrouwd (Rusticus, 1806-1852), gehuurd of in bezit geweest van 1668 tot 1938. Een periode van niet minder dan **270** jaar.

Met het vertrek van Yke Theodorus als rentenier naar Huizum (Leeuwarden) omstreeks 1930, kwam bovendien een einde aan het boeren van de Theodorustak en bovendien aan ruwweg **260** jaar boeren en wonen van de Wymbrits. Ykema's in het dorp Westhem.

Zathe en landen Westhem stemnummer 5.

De boerderij (herbouw in 1870) staat tegen de noordkant (binnendijs) van de Hemdijk een driehonderd meter ten westen van de toren van Westhem en richting Blauwhuis. De landerijen grensden noordelijk aan die van **nr. 6** (kaartje, 5 en 3))

In 1758 was Theodorus Ykes Ykema (1730-1821), de derde zoon van Yke Johannes Ykema (1680-1751) en stamvader van de Theodorustak, gebruiker van deze zathe. Hij is dit een kleine 50 jaar gebleven tot vermoedelijk mei 1803 toen hij een '**kamer**' van de kerk huurde. Niet zijn zoon Yke Theodorus (1857-1822) nam de plaats van hem over, die verhuisde zoals u weet in 1805 van **stem 6** naar het nieuwgebouwde **Senserhuis** onder Tjerkwerd, maar zijn kleinzoon Theodorus Ykes Ykema (1783-1844) assessor (wethouder) van Wymbritseradeel. In 1830 is diens zoon Yke Theodorus (1806-1859) huurder tot 1852, toen deze laatste **stem 6** kocht (zie boven). De eerste, tweede en vierde generatie van de Theodorustak boerden dus ca. **100** jaar onafgebroken op de boerderij met **stem 5**.

Zathe en landen behorende bij 'Sahte Katzyl'.

Johannes Ykes Ykema (1717- 1798) boerde zoals beschreven van 1751 tot 1762 op **stem 6**. Toen zijn broer Harmen in 1762 de zathe huurde, had Johannes vermoedelijk een zathe schuin tegenover **stem 5** aan de zuidkant van de Hemdijk gekocht. Deze zathe is bij de telling van 1830 genummerd Westhem **nr. 12** (kaartje, 4) en lag in de in 1633 drooggelegde Atzemeer. Tegenover hem woont dan (1762) zijn jongste broer Theodorus Ykes (1730-1821) en verderop in het land, 200 meter noordelijker, boert zijn jongere broer Harmen Ykes (1722-1882). Johannes zal omstreeks 1780 opgevolgd zijn door zijn zoon Yke Johannes Ykema (1757-1829). In een huurcontract van een stuk land van 1791 wordt Yke 'bysitter' genoemd. Hij zou dan de vierde generatie van de Johannestak zijn die deze publieke functie bekleedde.

Yke is in 1814 als verstokte vrijgezel van 57 jaar toch nog getrouwd en wel met de 25-jarige Fokeltje Bartholds Idzerda. Toen hij overleed in 1829, woonden zij op Westhem huisnummer **3** (kaartje, 6) , op dat moment vermoedelijk een rentenierswoning, met hun twee kinderen en de moeder van Fokeltje. Op deze plaats staat nu de stelpboerderij '**Sahte Katzyl**'. De woning stond ca. 500 meter zuidelijk van de kerk, tegen de zuidzijde van de Hemdijk (buitendijs). De bij de landerijen behorende zathe waarop Johannes heeft geboerd, stond destijds zoals kan worden afgeleid uit de inventarisatie na Yke Johannes' overlijden zoals gemeld schuin tegenover **stem 5** aan de zuidzijde van de Hemdijk. Daarna, toen Johannes rentenierde had hij daarop vermoedelijk een zetboer, Hessel Wesselius genaamd, die na Johannes' overlijden in 1829 huurder werd.

In 1830 hertrouwde Fokeltje met de eerder genoemde Theodorus Ykes Ykema (1783-1844) assessor van Wymbritseradeel, achterneef van wijlen haar man Johannes. Theodorus verliet de boerderij **stem 5** en trok bij Fokeltje in op **Westhem 3**. Zijn zoon Yke Theodorus (1806-1859) werd huurder op **stem 5**. In 1844 overlijdt Theodorus. Bij de telling van 1840 wordt er niet geboerd, maar bij de telling van 1850 blijkt op **Westhem 3**, Johannes Ykes Ykema (1822-1891), boer en de zoon van Yke Johannes Ykema (1557-1829), te wonen met vrouw, twee kinderen, twee knechten en een meid. Vermoedelijk is hij in 1846 op 24 jarige leeftijd zelfstandig boer geworden. De boerderij, '**Sahte Katzyl**', die thans op deze plaats staat is in 1868 gebouwd. Er wordt vandaag de dag niet meer op geboerd. Hoe de bebouwing ter plaatse er na 1840 en voor 1868 uitzag weten we niet. De kadastrale atlas van 1832 vermeldt terplekke twee percelen van resp. 1240 en 480 vierkante meter. Op het eerste staat een Huis en Erf op het tweede een Stalhuis met Tuin.

Johannes boerde daar tot 1856, toen het gezin, vermoedelijk met een deel van de veestapel, naar Ureterp bij Drachten vertrok. Van de vette klei naar een klein boerderijtje op de schrale woudgrond, waarvan hij voor 1/3 eigenaar werd. Het was hem in de periode van tien jaar dat hij zelfstandig op **Westhem 3** boerde, kennelijk niet voor de wind gegaan. **188** jaar na de komst van Johannes Ykes Ykema naar Westhem in 1668, verliet zijn nakomeling en naamgenoot Westhem. In 1860 stopte Johannes definitief met boeren en werd caféhouder te Augustinusga. De Johannestak was hiermee definitief uitgeboerd.

Aandenken.

Wat rest als aandenken van de eeuwenlan ge Ykema – aanwezigheid in Westhem zijn de vier, voor een deel beschadigde, grafstenen die in mei 2000, tijdens werkzaamheden zijn blootgelegd in het middenpad van de kerk. Hier liggen begraven 'Yke Johannis Ykema' (1680-1751) de tweede algemene stamvader, die de naam Ykema draagt, met naast hem zijn weduwe 'Trijntje Grotjus

Weedue Yke Joha Ykema' (1717-1768). Aan de andere kant van Yke Johannes ligt zijn zoon 'Johs Ykema' (1717-1798), stamvader van de Johannestak. Bij de ingang van de kerk ligt de grafsteen van 'Mary Jans Buma in leven Egte Huisvrouw van Theodorus Ykema' . Mary (1729-1772) is de echtgenote van Theodorus Ykes Ykema (1730-1821) en in die hoedanigheid stammoeder van de Theodorustak.

Een andere interessante blijk van de Ykema aanwezigheid en hun betrokkenheid bij het kerkelijk leven is een zilveren doopvont dat in 1843 aan de kerk geschonken is. De tekst op het doopvont luidt:

'Geschenk van Theodorus Ykema Asfesfor van Wymbritseradeel en zijn echtgenoot Fokeltje B. Idserda 1843'.

In 1843 werden Fokeltje en Theodorus beide via een zoon uit hun eerst huwelijk een kleinkind geboren, zodat het waarschijnlijk is dat het doopvont bij de doop van deze jongetjes, Yke en Minne is ingewijd. De schaal wordt bewaard in de kluis van de Katholieke kerk van Blauwhuis. De kerk wordt niet meer voor de eredienst gebruikt en is eigendom van de Stichting 'De Alde Fryske Tsjerken'. Wie kerk en graven wil bezichtigen, kan de sleutel halen bij de heer Jacobi, die naast de kerk een boerderij heeft.

Samenvatting.

In de 20-jarige periode 1762-1682 boerden de drie broers Johannes, Harmen, en Theodorus Ykema, de stamvaders van de drie Ykematakken alle drie tegelijk in Westhem op drie boerderijen met aangrenzende percelen. De Harmentak (stamvader Harmen zelf), boerde **20** jaar in Westhem. Zijn nazaten boerden elders verder.

De Johannestak boerde vanaf de eerste Ykema in 1668, over vijf generaties **188** jaar in Westhem.

De Theodorustak boerde vanaf de eerste Ykema over 8 generaties ca. **260** jaar in Westhem..

Vanuit Westhem hebben de Ykema's uit de Johannes- en de Theodorustak zich over Friesland, Nederland en de wereld verspreid.

Van 1703 tot 1823 waren Ykema's actief als administrerend kerkvoogd. In 1768 legde Johannes Ykes Ykema als administrerend kerkvoogd van de kerk van Westhem/Wolsum verantwoording af over de onder zijn beheer staande financiën van de kerk. Zijn broers, de lidmaten Harmen Ykema en Theodorus Ykema controleerden met de dominee en de grietman een en ander en zetten hun handtekening recht onder die van hun broer en kerkvoogd Johannes. Van 1703 tot 1817 komen we 3 generaties uit de Johannestak (Yke- Johannes- Yke) tegen als administrerend kerkvoogd van Westhem/Wolsum en als vierde generatie van ca. 1817 tot vermoedelijk zijn dood in 1844, Theodorus Ykes, de man van het doopvont uit de Theodorustak. Over de periode daarna ontbreken de nodige gegevens, maar aan te nemen valt dat ook de telgen uit de overblijvende Theodorustak, totdat de laatste in ca. 1930 Westhem verliet, nauw betrokken waren bij de kerk van Westhem.

Sandfirden (II).

Zoals hierboven aangetoond, boerden na de dood van Harmen in 1782, geen Ykema's uit de Harmentak meer in Westhem. In de periode 1762-1682 toen Harmen op Westhem stem 6 boerde wordt hij ook als gebruiker en bewoner van de de Zathe van Jelle Wiglama in Remsert onder Wolsum genoemd (kaartje,10). In 1804 is zijn zoon Floris Harmens Ykema (1762-?) gebruiker van de plaats te Remswerd. De oudste zoon van Harmen, Yke Harmens Ykema (1759-1832) was boer te Nijland (kaartje, 11) en in 1818 te Idzega (kaartje, 16). Van 1812-1816 was hij 'maire van de gemeente Nijland. Hij overleed in 1830 in Oudega(W). Zijn zoon Harmen Ykes Ykema (1791-1874) boerde eerst te Wolsum, in de buurtschap Vijfhuis (kaartje, 8) waar hij land had met een huis en erf. Ca. 1827 verhuisden hij met zijn gezin naar Sandfirden, naar een boerderij met landerijen waarvan hij eigenaar was, aan de boorden van de Vlakke Brekken (kaartje,13). Ook zijn broer Florus Ykes Ykema (1799-1874) boerde te Sandfirden, later te Wolsum. Net als eerder in Westhem is ook in Sanfirden, maar in mindere mate, sprake geweest van een concentratie van Ykemaboeren, nu uit de Harmentak, waarvan de vele nakomelingen naar alle kanten uitzwermden.

Na Harmen boerden achtereenvolgens: Yke Harmens (1824-1892), Pieter Ykes (1853-1897) zijn weduwe Trijntje Meinderts de Boer (1854-1938), daarna haar zoon Yke Pieters (1886-1981), Pieter Ykes Ykema (1928) en heden Ygram Pieters Ykema (1956) en gezin, als zesde generatie Ykema aan de Vlakke Brekken. In 1915 is de boerderij door blikseminslag afgebrand en daarna herbouwd.

In 1866 werd een tweede Ykemaboerderij gebouwd halfweg tussen de boerderij aan de Vlakke Brekken en de kerk van Sandfirden (kaartje, 14) De Hoek genaamd. De oorspronkelijke landerijen van de boerderij aan de Brekken werden nu in tweeën gesplitst, zodat de zoons van Harmen Ykes Ykema, Yke Harmens en Teade Harmens beide verder konden boeren. Nadat Teade in 1886 overleed, op de zelfde dag als zijn nog maar 19 -jarige zoon Harmen is de boerderij in andere handen overgegaan.

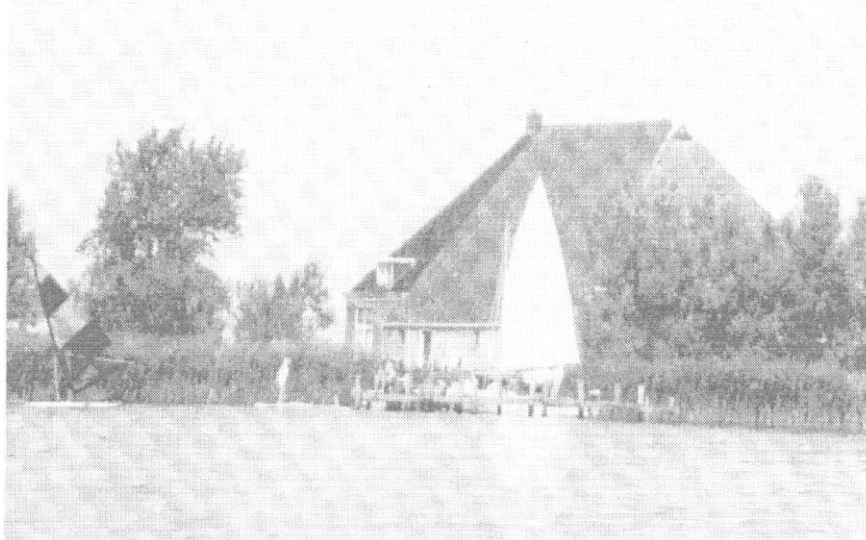
In ca. 1927 is er tegen de dorpskern van Sandfirden aan een derde Ykema boerderij gebouwd (kaartje, 15). Ook bij deze boerderij is enig land gevoegd, dat oorspronkelijk bij de boerderij aan de Brekken hoorde. Hier boerden Meindert Pieters Ykema (1878-1958), Pieter Meinderts Ykema (1928) en heden varkenshouder Meindert Pieter Ykema (1940).

De laatsten der Mohikanen.

Een kleine 350 jaar en 9 generaties nadat Buwa Wabbaz (ca.1450- voor 1511) op De Band boerde, werd zijn directe afstammeling Harmen Ykes Ykema eigenaar /gebruiker van een boerderij, hemelsbreed ca. 2 kilometer daar vandaan. Daarmee was de Ykema- cirkel Sandfirden-Abbega-Westhem-Wolsum-Sandfirden rond. Op de boerderij aan de Vlakke Brekken verdient nu al weer de zesde generatie Ykema zijn brood. De huidige bewoner en directe afstammeling van Harmen Ykes en nog eerder van Buwa Wabaz, is Ygram Pieters Ykema (1956), die daar woont met echtgenote Fokje Jonkman en hun drie kinderen, 15 generaties en meer dan 500 jaar nadat Buwa Wabbaz op De Band boerde!

Behalve dat Ygram en gezinsleden een dertigtal koeien melken in een moderne stal, is er accommodatie voor watersporters in het voormalige bûthús (koeienstal) van de stelpboerderij en een aan het water gelegen gezinscamping. De schitterende ligging van de boerderij tussen de meren van de Zuidwesthoek van Friesland maken deze combinatie van moderne recreatie en het beoefenen van het duizenden jaren oude boerenbedrijf mogelijk. Ygram Ykema is de **laatste** melkveehouder na de vele Wymbrits-Ykema boeren uit het verleden, die dat mooie beroep nog uitoefent. Hij, en met hem zijn achterneef Meindert Pieter Ykema, de vleesproducent, en hun agrarische collega's leveren nog steeds een belangrijke bijdrage aan ons dagelijks kostje en scheppen aldus de basisvoorwaarden voor ons aller welbevinden.

Noot . Bij recente werkzaamheden aan het kerkhof van Sandfirden, bleek een omgekeerde grafsteen, gebruikt als opstap naar het kerkhof, de grafsteen te zijn van Yke Harmens Ykema (1791-1874), de eerste Ykemaboer te Sandfirden aan de Vlakke Brekken, en zijn echtgenote Lubbrig Teades Zandstra.(1788-1873). Deze verrassende vondst heeft een plekje gekregen op het erf van de boerderij aan de Vlakke Brekken.

Kampeerberoerderij Ykema aan de Vlakke Brekken.

Nummering op het kaartje.

1. De Band stem 6, Buwa Wabbaz, ca 1500.

Secretariaat: Geffenstraat 3 6844 HB Arnhem Tel, 026 3814234

2. Boerderij in Abbega van Joh. Ykes (Ykema) na 1656 tot 1668. Plaats onbekend.
3. Westhem Stem 6
4. Zathe in de Atzemeer
5. Westhem Stem 5
6. Sathe Katzyl
7. Senserhuis
8. Boerderij van Harmen Ykes te Vijfhuis onder Wolsum (1832)
9. Zathe van Yke Johannes Ykema (1728)
10. Huurboerderij te Remswerd, onder Wolsum
11. Boerderij te Nijland, plaats onbekend
12. Zathe te Wonneburen onder Ferwoude van Yke Johannes Ykema (1728)
13. Kampeerboerderij van Ygram Ykema
14. Boerderij van Teade Harmens Ykema
15. Varkenshouderij van Meindert Pieter Ykema
16. Boerderij van Harmen Ykes Ykema te Idzega, plaats onbekend.
17. Boerderij van Okke Ykes Ykema (The)(1795-1829), te Hieslum, plaats onbekend.

Niet op het kaartje staan: Een boerderij onder Scharnegoutum (Wymbrits). Eigenaresse/gebruiker Trijntje Ykes Ykema ((Joh.)(1759-1827). Een boerderij te Scharnegoutum van Aukes Ykes Ykema (The)(1836-1904) (plaats onbekende). Twee Ykemaboerderijen te Bozum (Baarderadeel) eigenaar Aukes Ykes Ykema (plaats onbekend). Deze heeft ook nog te Tjerkwerd geboerd. (plaats onbekend) Verder nog een huurboerderij te Weidum (Baarderadeel) van Lolke Ykes Ykema (The)(1808-1866) en de in het artikel genoemde boerderij van Johannes Ykes Ykema te Ureterp bij Drachten (Opsterland). De lijst is vermoedelijk niet compleet.

Bronnen:

Buma, T. J. *De Friese Ykema's*. Leeuwarden 1984.

Dijk, Van D. *Brief aan Mrs Tharp* 7 april 1965.

Jong de, Jelle. *Buwa Wabbaz te Sandfirden*. Genealogysk Jierboek 1999.

Kadastrale/Pekadastrale Atlas fan Fryslân. Wymbritseradiel Noard, Wymb. Súd en Wûnseradiel Súd. 2000 Fryske Akademy, Ljouwert.

Kerkeboek van Westhem 1703-1823 (copie).

Notitie uit Floreenregister 1798 van Oudega.

Posthumus Gerben. *Oer Wolsumer pleatsen*. Krantenartikel.

Stuk aangaande landhuur in 1794 (copie).

Stuk aangaande landruil in Sandfirden in 1791 (copie).

Stuk erfdiensbaarheid Westhem, stem 5/stem 6, 1870 (kopie).

Uittreksel uit de bijlagen van de Civiele Sententies van Wymbritseradeel, rond 1800.

Uittreksels uit Stem- en Floreenregisters van Westhem 1640-1858.

Ykema, Johannes. *Levensloop en financiële afgang van Johannes Ykes Ykema (1822-1891)*.

Ykema, Marten. *Stamboom familie Ykema*.

Ykema, Pieter. Mondelinge informatie

Opmerking: Het is mogelijk dat in de grote hoeveelheid gegevens hier en daar een foutje is geslopen. Voor verbeteringen, aanvullingen en op- en aanmerkingen houd ik me graag aanbevolen.
Cor Bakker.

3. Geboorte.

Ons bereikte het heugelijke bericht dat Wietske Ykema en Hendrik Baarda en hun zoontje René uit Dronrijp er op 19 december 2002 een zoon en broertje Martijn bij kregen. Bij dezen onze hartelijke gelukwensen.

4. Overlijden.

Op 27 oktober 2002 is op 89- jarige leeftijd overleden ons gewaardeerd oud Commissielid en Ykemanazaat Sipke Gerbens Dykstra. Sipke was tot de tijd dat het met hem allemaal wat minder ging, een enthousiaste 'sneuper' op het gebied van de Friese geschiedenis en de Genealogie. Tijdens zijn werkzame leven was hij oprichter/eigenaar van uitgeverij/boekhandel 'De Tille' te Leeuwarden. Zijn persoonlijk Ykema- archief stelde hij enkele jaren geleden ter beschikking van de Commissie. Mede dankzij zijn inzet hebben we het 'Ykemaplaatje' voor een belangrijk deel compleet kunnen maken.

5. Diversen.

Belangrijke adressen:

Voorzitter: Rely (Aurelius) Ykema. Zuidlaarderweg 12, 9756 CH Glimmen t. 050-4062727. E-mail a.j.ykema@hccnet.nl

Secretariaat: Geffenstraat 3 6844 HB Arnhem Tel, 026 3814234

Penningmeester/admin.: Marten E.Ykema: Jordaensstr. 5 6717 RK Ede. tel.:0318-635572.E-mail met gewijzigde adressen: stamboomykema@wanadoo.nl Ykema website: www.home.wanadoo.nl/meykema/.

Abonnement YkemaNieuws: Giro: 963274309 tnv. Ykema M.E. Ede. Onder vermelding van: "YkemaNieuws".

Secretaris/redacteur: Cor Bakker, Redactie YkemaNieuws Geffenstraat 3, 6844 HB Arnhem. Tel. 026-3814234 Email corn.bakker3@freeler.nl

Copyright: Uit deze YkemaNieuws mag niets worden vermenigvuldigd of voor presentaties of publicaties worden gebruikt zonder schriftelijke toestemming van de redactie en de Commissie Ykema(Wymb.).